

การห้ามเสนอข่าว จะกระทำมิได้

ในการประชุมสภาสร้างรัฐธรรมนูญเมื่อวันพุธที่ 4 กุมภาพันธ์ที่ผ่านมา มีการอภิปรายเกี่ยวกับกรอบหรือประเด็นที่คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญอันมี นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นประธานนำเสนอ โดยเป็นกรอบหรือประเด็นว่าด้วยปัญหาและหลักการสำคัญเกี่ยวกับ "สิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมของพลเมือง" ทั้งนี้ เพื่อจุดประกายความคิดก่อนจะนำกรอบหรือประเด็นเหล่านั้นออกไปรับฟังความเห็นจากประชาชนว่าคิดอย่างไร

ประเด็นที่มีการอภิปรายกันอย่างมากที่สุดคือข้อเสนอของคณะกรรมการการร่างฯ ที่ว่า

"การห้ามเสนอข่าวจะกระทำมิได้วันแต่จะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลเท่านั้น"

ส.ส.ร.หลายคนอภิปรายคัดค้าน เช่น นายวรพจน์ ฒ ฒคร ส.ส.ร. จากพังงา, นายพนัส ทักษิณานนท์ ส.ส.ร. จากตาก และรวมถึงผมด้วย

เหตุผลที่คัดค้านเท่าที่พอสรุปได้ มีดังนี้

1. มีกฎหมายหลายฉบับให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลอยู่แล้วที่จะไม่ถูกละเมิดจากการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน อาทิ กฎหมายการพิมพ์, กฎหมายอาญา, กฎหมายแพ่ง ฯลฯ โดยผู้ที่คิดว่าตนเองถูกละเมิดมีสิทธิฟ้องศาลให้สื่อยุติการเสนอข่าวหรือภาพและเรียกร้องค่าเสียหาย

2. การบัญญัติให้เป็นอำนาจของศาลที่จะสั่งหรือพิพากษาให้สื่อมวลชนห้ามเสนอข่าวนั้นผิดหลักของการเขียนรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญคือกติกาสูงสุดที่วางกฎเกณฑ์เรื่องสถาบันการเมือง, ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน มีหัวใจหลักเกณฑ์ระหว่างประชาชนด้วยกันเอง

3. การที่สื่อมวลชนจะเสนอข่าวโจมตีให้ร้ายใครอย่างมีอคติ มุ่งจะก่อให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติยศเพียงประการเดียว โดยกระทำอย่างซ้ำซากนั้นไม่อาจเกิดขึ้นได้ เพราะสื่อมวลชนคอยควบคุมกันเองอยู่แล้ว ไม่เพียงเท่านั้นสถาบันวิชาการกลุ่มองค์กรต่างๆ และประชาชนในฐานะผู้บริโภคสื่อก็คอยจับตามองว่ามีสื่อมวลชนใดล่วงล้ำก้าเกินสิทธิของผู้อื่นหรือไม่ หากมีพฤติกรรมดังกล่าวพลังแห่งสังคมเหล่านี้ก็จะแสดงปฏิกิริยาทันทีดังปรากฏให้เห็นมาแล้วกรณีหนังสือพิมพ์เสนอข่าวและภาพของนักร้องสาวระดับซูเปอร์สตาร์

เพียงแค่ 3-4 วันเท่านั้น หนังสือพิมพ์ดังกล่าวต้องยุติการเสนอข่าว เพราะไม่อาจติดตามพลังการตรวจสอบจากสื่อมวลชนด้วยกันและสังคมภายนอกได้ หน้าที่ผู้ที่ถูกเสนอข่าวและภาพยังฟ้องต่อศาลแพ่งฟ้องเรียกค่าเสียหายเป็นเงินนับร้อยๆ ล้านบาท

ผมได้อภิปรายต่อที่ประชุมสภาฯ ว่า การแสดงความเห็นคัดค้านที่จะให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษามายับยั้งให้สื่อมวลชนเสนอข่าวมิได้ต้องการสิทธิเสรีภาพมากมายจนกระทั่งใครต่อใครอาจรู้สึกลัวว่าสื่อมวลชนสำคัญกว่าคนอื่นในสังคม สื่อมวลชนต้องมีความรับผิดชอบควบคู่กันไปด้วย

ความรับผิดชอบประการที่หนึ่งคือ รับผิดชอบต่อกฎหมาย ทั้งนี้ต้องเป็นกฎหมายที่เป็นธรรม คำถามก็คือว่า กฎหมายไม่เป็นธรรมทั้งหลายเหล่านี้ที่กดหัวคนสื่อมวลชนมาช้านานนับจนทุกวันนี้ก็นานทีสิบปีก็รอยไปถึงจะแก้ไขให้มีความเป็นธรรมเกิดขึ้น

ถ้าฟังแค่คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 (ป.ร.42) ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ที่ต่อสู้มาตั้งแต่ปี 2519 กว่าจะมายกเลิกช่วงปลายปี 2533 รวมเวลาทั้งสิ้น 15 ปีเต็ม

กฎหมายการพิมพ์ใช้มาตั้งแต่ปี 2484 จนถึงปัจจุบันรวมแล้ว 55 ปี ก็ยังไม่มีวิวัฒนาการ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ซึ่งมีหน้าที่ออกกฎหมายและแก้ไขกฎหมายจะให้ความสนใจและกระตือรือร้นที่จะปลดโซ่ตรวนนี้ให้กับผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ความรับผิดชอบประการที่สองคือ รับผิดชอบต่อจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ในอนาคตจะต้องทำให้คนที่ทำงานสื่อสารมวลชนอยู่ในกรอบแห่งจรรยาบรรณให้ได้เหมือนกับแพทย์, ทนายความ, สถาปนิก, วิศวกร ฯลฯ โดยบัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน เช่นเดียวกับนักการเมืองที่ในเวลาที่ยังไม่มีจรรยาบรรณคอยกำกับจิตสำนึกกระทั้งนำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์ของสังคม เป็นเหตุให้ต้องปฏิรูปการเมืองและยกย่องรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่

ในสภาพความเป็นจริง สื่อมวลชนไม่ค่อยมีเวลามาพูดถึงเรื่องราวของตนเองเท่าไรนักเว้นแต่เป็นเรื่องสำคัญที่กระทบต่อวิชาชีพเท่านั้น ส่วนใหญ่จะพูดถึงปัญหาของสังคมอื่นเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของส่วนรวม ยกตัวอย่าง เช่น อยากเห็นการแก้ไขปัญหายาบ้าให้ลดลง, อยากเห็นการตัดสินใจเรื่องศาลปกครอง, การสร้างสนามบินแห่งใหม่ที่ถูกต้อง ไปรังไร, อยากเห็นการยกย่องรัฐธรรมนูญ โดยสภาสร้างรัฐธรรมนูญประสบความสำเร็จเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเมืองอย่างแท้จริง ฯลฯ

แต่สิ่งที่สื่อมวลชนอยากเห็นซึ่งก็เป็นเจตนารมณ์เดียวกันกับประชาชนมิได้เกิดขึ้นง่ายๆ เหตุผลเป็นเพราะอะไรนั้นสังคมก็รู้กันอยู่แล้ว

กรอบหรือประเด็นการห้ามเสนอข่าวจะกระทำมิได้ก็แต่โดยคำสั่งหรือคำพิพากษานั้นควรที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจะนำมาพิจารณา พร้อมๆ กันนั้นก็ฟังความเห็นของคนส่วนอื่นในสังคมด้วยว่าคิดกันอย่างไร

บุญเลิศ ช่างใหญ่

เลขา. มติชนธรรม

หน้า 10

9 กุมภาพันธ์ 2540